

СЕКЦІЯ 2 МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

СПЕЦИФІКА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СИСТЕМИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ НА ДЕРЖАВНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНЯХ

SPECIFICS OF STATE MANAGEMENT OF VOCATION-AND-TECHNICAL TRAINING SYSTEM'S DEVELOPMENT AT STATE AND REGIONAL LEVELS

У статті проаналізовано дисертації з розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти на державному та регіональному рівнях вітчизняних учених, а саме: Л. Коробко «Державне регулювання системи професійно-технічної освіти в Україні» (25.00.02 – механізми державного управління); П. Кухарчука «Державно-громадське управління системою професійно-технічної освіти в Україні (регіональний аспект)» (25.00.02 – механізми державного управління); А. Мазака «Управління освітньою галуззю в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: регіональний аспект» (25.00.02 – механізми державного управління); І. Найди «Механізми державного регулювання у сфері працевлаштування молодих спеціалістів» (25.00.02 – механізми державного управління). Автором звернено увагу на наукові роботи зарубіжних дослідників: Nor Iisa Sulaiman, Kahirol Mohd Salleh "The development of technical and vocational education and training (tv et) profiling for workforce management in Malaysia: Ensuring the validity and reliability of tv et data", Erni Munastiw i "The Management Model of Vocational Education Quality Assurance Using 'Holistic Skills Education (Holsked)". Доведено, що в сучасних умовах ринкової економіки необхідним є ефективне управління розвитком системи професійної (професійно-технічної) освіти на державному і регіональному рівнях, проте централізація управління нею призводить до посилення невідповідності між поптом і пропозицією робочої сили, дефіциту певних професій на ринку праці. Консолідація державного і регіонального рівнів управління розвитком системи професійної (професійно-технічної) освіти (системності, єдності економічного та соціального ефектів, відповідності світовим пріоритетам розвитку, наступності в часі). За проведеним аналізом наукової літератури щодо порушеної проблематики зроблено висновок про те, що першочерговим завданням державної політики в галузі освіти, й професійної (професійно-технічної) зокрема, має стати децентралізація з ключовою роллю держави у цьому процесі. Доведено, що створення навчально-практичних центрів є важливою платформою для підготовки учнів та додаткових можливостей для самих закладів профосвіти. Наведено

дані про навчально-практичні центри в регіонах України, де лідерами за їх кількісним показником виступають Сумська й Чернігівська області (1 місце), друге місце посідають Вінницька й Хмельницька області, третє місце – Івано-Франківська та м. Київ. Доведено, що управління розвитком системи професійної (професійно-технічної) освіти буде ефективним за умови взаємодії органів державної влади з органами громадського самоврядування.

Ключові слова: державне управління, регіональне управління, система професійної (професійно-технічної) освіти.

The article contains an analysis of dissertation researches on development of vocational (vocation-and-technical) training system at state and regional levels by native scientists L. Korobko "State regulation of vocation-and-technical training system in Ukraine" (25.00.02 – state management mechanisms), P. Kuharchuk "State-public management of vocation-and-technical training system in Ukraine (regional aspect)" (25.00.02 – state management mechanisms), A. Mazak "Education sphere management under conditions of civil society formation in Ukraine: regional aspect" (25.00.02 – state management mechanisms), I. Naida "State regulation mechanisms in the sphere of young specialists' employment" (25.00.02 – state management mechanisms). The author also pays attention to works by foreign researchers: Norlisa Sulaiman, Kahirol Mohd Salleh "The development of technical and vocational education and training (tv et) profiling for workforce management in Malaysia: Ensuring the validity and reliability of tv et data", Erni Munastiw i "The Management Model of Vocational Education Quality Assurance Using 'Holistic Skills Education (Holsked)". It has been proved that under current market economy conditions the needed factor is efficient management of vocational (vocation-and-technical) training system's development at both state and regional level, while centralizing its management leads to a growing inconsistency between the demand and supply of workforce, and to deficit of certain professions in labor market. Consolidation of the state and the regional levels in vocational (vocation-and-technical) training system's development management will facilitate solution of the key problem: bringing qualified workers' training to the correspondence with the labor market's needs. There has been disclosed the correlation of methodological principles of regional policy realization with those of regional management of vocational (vocation-and-technical) training system's development (namely, systemacy, unity of economic and social effects, correspondence to world priorities in development,

УДК 354: 378.11

DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2019-12-5>

Грень Л.М.

к. пед. наук, доцент,
провідний науковий співробітник
наукового відділу з проблем державної безпеки
Навчально-науково-виробничий центр
Національного університету цивільного захисту України

sequence in time periods). On the results of the undertaken analysis of scientific literature concerning the problematics in question, the conclusion is made to the effect that the top priority task of state policy in the education sphere, including vocational (vocation-and-technical) training, is concluding decentralizing with the state having a key role in this process. It has been proved that formation of training-and-practical centers is an important foundation for students' training and for vocational training establishments themselves. Data is supplied on training-and-practice centers

in different regions of Ukraine, with the following oblasts (areas) leading by the number of them: Sumy and Chernihiv (1st position), Vinnitsa and Khmel'nitsky (2nd position), Ivano-Frankivsk and the city of Kyiv (3rd position). It has been proved that vocational (vocation-and-technical) training system's development management will be efficient on condition of state power bodies' cooperation with local authorities.

Key words: state management, regional management, vocational (vocation-and-technical) training system.

Постановка проблеми в загальному вигляді.

Реформування вітчизняної системи професійно-технічної освіти (далі – ПТО) і навчання неможливе без урахування соціокультурних особливостей конкретних регіонів, потреби в фахівцях для виробництва і сфери послуг. Міністерство освіти і науки України активно працює над нормативно-правовим забезпеченням діяльності сфери ПТО. Так, Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року розкриває ідеологію змін у сфері професійної освіти і навчання та визначає консолідовану мету, завдання, шляхи розвитку та ключові компоненти сучасної професійної освіти [1]. Державно-управлінські важелі повинні сприяти ефективному функціонуванню системи ПТО, яка б відповідала вимогам сучасного освітнього простору. Проте питання специфіки державного управління розвитком системи ПТО на державному та регіональному рівнях потребують свого вирішення і залишаються відкритими для подальшого наукового пошуку дослідників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

За аналізом наукової літератури, проблеми розвитку системи професійно-технічної освіти висвітлюються у роботах Л. Коробко, П. Кухарчука, М. Кучинського, А. Мазака, І. Найди, Н. Ничкало, В. Новікова, О. Палиги, І. Питули та інших учених.

На увагу заслуговують дисертаційні дослідження з розвитку системи професійно-технічної освіти на державному та регіональному рівнях вітчизняних вчених Л. Коробко «Державне регулювання системи професійно-технічної освіти в Україні» (25.00.02 – механізми державного управління; розроблено практичні рекомендації щодо створення Центру розвитку професійно-технічної освіти при Міністерстві освіти і науки України [2]; П. Кухарчука «Державно-громадське управління системою професійно-технічної освіти в Україні (регіональний аспект)» (25.00.02 – механізми державного управління; здійснено

цілісне дослідження теоретичних засад державно-громадського управління в контексті реформування системи освіти України; уточнено критерії державного управління, громадського управління; розроблено модель державно-громадського управління системою професійно-технічної освіти регіону) [3]; А. Мазака «Управління освітньою галуззю в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: регіональний аспект» (25.00.02 – механізми державного управління; досліджено діяльність органів управління освітою в умовах становлення та розвитку демократичного громадянського суспільства в Україні; проаналізовано нормативне забезпечення освітньої галузі, зокрема, щодо регіонального управління, запропоновано модель удосконалення управління освітою за участі громадянського суспільства, визначено критерії оцінки якості реформування з урахуванням світового досвіду; обґрунтовано доцільність та межі участі громадськості в управлінні закладами освіти [4]; І. Найди «Механізми державного регулювання у сфері працевлаштування молодих спеціалістів» (25.00.02 – механізми державного управління; запропоновано модель механізмів державного регулювання у сфері працевлаштування молодих спеціалістів [5] та інших.

Цікавими, на нашу думку, є наукові роботи зарубіжних дослідників Н. Сулейман, К. Салле «The development of technical and vocational education and training (tvvet) profiling for workforce management in Malaysia: Ensuring the validity and reliability of tvvet data» («Розвиток профілювання технічної та професійної освіти і навчання (ПОН) для управління персоналом в Малайзії: забезпечення достовірності даних ПОН»), де йдеться про те, що технічна і професійна освіта і навчання (ПОН) – це рішення для досягнення національних цілей, важливий підхід, який поєднує освіту і професійну підготовку учнів ПОН для ефективного застосування необхідних знань та навичок у реальному світі праці. У Малайзії надання ПОН здійснюється різними міністерствами, організаціями або агентствами в залежності

від конкретних навичок, відображених у вказівках відповідних організацій. У статті представлена концептуальна основа розвитку профілювання ПОН, яка пропонується в якості альтернативи для надання важливих даних ПОН для дослідників, політиків, практиків в Малайзії [6]; Е. Монастиві «The Management Model of Vocational Education Quality Assurance Using 'Holistic Skills Education (Holsked)» («Модель управління забезпечення якості професійної освіти з використанням «Цілісного навчання навичкам (у формі)»), увага акцентується на забезпеченні якості освіти у професійно-технічних училищах (ПТУ), яким належить провідна роль у збільшенні людських ресурсів. Тому потрібна особлива модель управління формою якості – освіта цілісних навичок, за допомогою якої забезпечується якість навчання у ПТУ (у простий спосіб – шість кроків). Ефективність результатів цієї моделі: розвиває мислення та обізнаність учнів для отримання спеціальних знань; заохочує розвивати підприємницькі ідеї не тільки під час роботи в компанії, але й у створенні власного бізнесу. Аспекти, розроблені за допомогою цієї моделі – мислення, незалежність, вирішення проблем, інновації та підприємництво [7].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Створення ефективного управління розвитком системи професійно-технічної освіти є однією із складових економічного зростання держави, сталого розвитку суспільства, запорука професійної самореалізації та неперервного професійного розвитку особистості упродовж життя. На сучасному етапі розвитку вітчизняної системи професійно-технічної освіти її зв'язок із глобальним, регіональним і національним ринком праці, подальше функціонування з урахуванням міжнародних тенденцій вимагає ефективного управління нею як на державному, так і на регіональному рівнях. «У сучасних умовах ринкової економіки видозмінюється та ускладнюється державне управління у сфері освіти, відбувається зміна державної політики в галузі управління освітою, розвивається державно-громадський характер управління освітою» [8]. «Централізація управління призводить до надмірної бюрократизації, негнучкості реагування на потреби освіти, знижує відповідальність регіонів і суспільства за її якість; брак сучасної статистики, своєчасної об'єктивної і повної інформації щодо управління освітою не дає змоги вірогідно визначити її якість у регіонах» [9, с. 12]. «Відсутність системності у діяльності органів центральної та місцевої влади, підприємств, закладів освіти призводить до збільшення

диспропорцій як в економічному розвитку, так і у рівнях професійної зайнятості населення. Це зумовлює посилення невідповідності між попитом і пропозицією робочої сили, дефіцит певних професій на ринку праці» [10, с. 922]. Консолідація державного і регіонального рівнів управління розвитком системи професійно-технічної освіти сприятиме вирішенню ключової проблеми – приведення підготовки кваліфікованих робітників у відповідність до потреб ринку праці.

Мета статті – розкрити специфіку державного управління розвитком системи професійно-технічної освіти на державному та регіональному рівнях.

Виклад основного матеріалу. Державне управління є засобом (механізмом, інструментом) здійснення державної політики в галузі освіти [11, с. 8]. Управління освітою – діяльність, спрямована на створення соціально-прогностичних, педагогічних, кадрових, організаційних, правових, матеріально-фінансових та інших умов, які необхідні для нормального функціонування і розвитку галузі, реалізації її мети; цілеспрямована зміна її стану [12, с. 11]. За визначенням С. Крисюка: «Державне управління освітою – це окрема галузь державного управління, яка забезпечує планомірний вплив на освітню сферу, що ґрунтується на законах та інших нормативних актах, і спрямована на розвиток цієї цілісної системи» [13, с. 56].

В Україні реалізація державної політики у сфері освіти відбувається на трьох рівнях:

- загальнодержавному (формується основи державної освітньої політики, створюється відповідна законодавча база, визначаються економічні, соціальні та юридичні гарантії реалізації законів, затверджуються загальнодержавні програми розвитку освіти, обсяг фінансування галузі тощо). На рівні держави здійснюється: визначення політики у сфері професійної освіти; розроблення і затвердження освітніх стандартів; створення системи забезпечення якості професійної освіти; забезпечення підготовки за професіями загальнодержавного значення; формування нормативів фінансового забезпечення здобуття професійних кваліфікацій; забезпечення підготовки осіб з особливими освітніми потребами;

- регіональному (представлений Міністерством освіти і науки, управліннями освіти і науки обласних державних адміністрацій, а також Головним управлінням освіти і науки Київської міської державної адміністрації та управлінням освіти і науки Севастопольської міської державної адміністрації. На рівні регіону (області) здійснюється: аналіз ринку праці –

визначення потреби у підготовці кваліфікованих кадрів та розміщення регіонального замовлення; управління та фінансове забезпечення діяльності і розвитку професійної освіти; організація діяльності регіональних Рад професійної освіти та наглядових рад закладів професійної освіти; формування мережі закладів професійної освіти; ліцензування закладів професійної освіти; розвиток соціального партнерства; забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних працівників);

– місцевому (реалізацію освітньої політики забезпечують відповідні підрозділи рад та їх виконавчих органів, зокрема відділи (управління, департаменти) освіти міських рад, відділи освіти районних у містах рад, комісії з питань освіти селищних та сільських рад [14]). На рівні навчального закладу управління ПТО здійснюється безпосередньо його керівником, педагогічною радою та органами громадського самоврядування. Організаційно-правова основа діяльності, органи управління навчального закладу визначаються типовим положенням про заклад, а конкретні форми управління – його статутом.

Ринкова економіка торкнулася практично всіх сфер життя країни, саме вона визначає характер функціонування підприємств в умовах жорсткої конкуренції. А це призводить до зростання потреб у кваліфікованих, конкурентоспроможних кадрах робітників та спеціалістів, які відповідали б вимогам міжнародних стандартів щодо якості праці. Ми погоджуємося із думкою В. Мороза, що «трудова потенціал лише тоді набуває значення щодо суспільно-економічного розвитку держави, коли він є конкурентоспроможним за рівнем свого розвитку» [15]. На систему професійно-технічної освіти покладено вирішення ключової проблеми – привести підготовку кваліфікованих робітників у відповідність до потреб ринку праці, адже в країні існує розрив між попитом і пропозицією робітничих кадрів.

На переконання учасників освітньої експертної групи, «формування замовлення на підготовку фахівців без врахування потреб ринку праці спричиняє такі проблеми, як: неефективне витрачання коштів платників податків; безробіття випускників закладів професійної освіти; незадоволений попит на робітничі кадри підприємств, додаткові видатки на формування власних навчальних центрів; низька якість підготовки кадрів; відсутність мотивації до праці; низька продуктивність праці; відтік працездатної молоді за кордон з метою пошуку роботи за спеціальністю; сповільнення економічного зростання; соціально-економічне розшарування населення» [16].

На засіданні робочої групи за участю працівників Міністерства освіти і науки України з питань реалізації інвестиційного проекту Міністерства освіти і науки України «Модернізація системи професійно-технічної освіти для потреби регіонального ринку праці» на тему: «Сучасний стан формування та підготовки кадрів для потреб регіонального ринку праці», яке відбулося 29 травня 2019, йшлося про те, що «сучасні тенденції розвитку професійної (професійно-технічної) освіти характеризуються жорсткими вимогами ринку до якості продуктивної праці. Рівень професіоналізму працівника, його соціально-культурний статус повинні оптимально відповідати як інтересам особи, так і кадровим потребам дрібних, середніх і великих підприємств. Сьогодні виникають нові форми власності, розвивається недержавний сектор економіки. Відбувається інтеграція країни у світову економічну систему. На підприємствах бракує кваліфікованих робітників за виробничими професіями, ускладнює ситуацію й старіння робітничих кадрів, середній вік яких перевищує 50 років» [17].

Проте Україна має досвід прогнозування потреб у робочій силі за професіями:

– Міжгалузєва МакроМодель «SONIA» (Structural Occupational National Industry Analysis)», розроблена «Inforum» (Douglas S.Meade, 2009): прогнозування попиту на робочу силу за професіями та видами економічної діяльності, на основі розробки прогнозів продуктивності праці з використанням матриць за професіями та видами економічної діяльності). Прогнозування за моделлю «Sonia» дає змогу будувати прогнози зайнятості на 10 років за 64 галузями економіки для всіх 4 рівнів кваліфікації, визначених українською версією Міжнародної стандартної класифікації занять (ISCO) [18];

– пілотний проєкт у Дніпропетровській області щодо прогнозування потреб у робочій силі за професіями на регіональному рівні (Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи НАН України, 2012): аналіз професійної структури зайнятих на підприємствах, визначення перспектив змін обсягів виробництва, темпів змін продуктивності праці на більшості підприємств;

– Державна служба зайнятості України: моніторинг динаміки та збалансованості зареєстрованого ринку праці у професійно-кваліфікаційному розрізі;

– електронна онлайн-система подання заявок від підприємств області на формування регіонального замовлення на підготовку робітничих кадрів (Житомирська область).

Методологічними принципами реалізації державної регіональної політики, що відображають специфіку сучасних соціально-економічних умов розвитку регіонів України, є такі:

- принцип системності (сучасний регіон повинен розглядатися одночасно і як цілісна система, і як невід’ємна частина української держави);

- принцип єдності економічного та соціального ефектів (розкриває взаємозалежність та кореляцію чинників економічного зростання);

- принцип відповідності світовим пріоритетам розвитку (врахування трьох основних стратегічних орієнтирів: інноваційність економіки; соціалізація; гуманізація та екологізація процесів регіонального розвитку; взаємозгодженість галузевих та територіальних пріоритетів розвитку з метою підвищення конкурентоспроможності територій);

- принцип наступності в часі (суть якого полягає в діалектичній взаємодії двох протилежностей – стабільності й динамізму) [19]. Визначені М. Долішнім методологічні принципи реалізації державної регіональної політики мають кореляцію із принципами регіонального управління розвитком системи ПТО:

- принцип системності (управління розвитком системи ПТО на регіональному рівні повинно здійснюватись відповідно до потреб регіону і одночасно залишатись складником системи ПТО на рівні держави);

- принцип єдності економічного та соціального ефектів (якісне управління професійно-технічними навчальними закладами з метою підготовки конкурентоспроможних, висококваліфікованих робітників і молодших спеціалістів сприятиме економічному зростанню і соціальній стабільності регіону);

- принцип відповідності світовим пріоритетам розвитку (участь у розробленні й оновленні професійних стандартів, відповідних до світових; вдосконалення фахової майстерності, професійна мобільність здобувачів освіти, затребуваність вітчизняних випускників на світовому ринку праці та послуг);

- принцип наступності в часі (задоволення регіональних підприємств будь-якої форми власності у кваліфікованих робітниках і молодших спеціалістах за потрібними спеціальностями, прогнозування кількості кваліфікованих робітників і молодших спеціалістів до потреб регіонального ринку праці).

Слушним є зауваження М. Рашитової щодо того, що «основними завданнями політики реформування освіти на регіональному рівні є її відповідність пріоритетам розвитку регіону. Першочерговим завданням державної полі-

тики в галузі освіти має стати децентралізація, тобто передача регіональним (обласним), місцевим органам влади повноважень, розробка стратегій розвитку освітньої політики на місцях, залучення громадськості до процесу управління освітою» [20].

Ми погоджуємось із висловленою думкою колективу авторів на чолі з Л. Петренко про те, що «система професійно-технічної освіти глибоко проникає як у соціальну, так і в економічну сфери, виходить на ринки праці, товарів та послуг, стає суб’єктом ринкових відносин. Однак реформування системи професійно-технічної освіти неможливо здійснювати тільки адміністративними методами або тільки зусиллями самої освітньої системи. Необхідна консолідація дій уряду, працедавців, громадськості для реалізації завдання – створити умови для надання якісної професійної освіти населенню з урахуванням регіональної специфіки та динаміки ринку праці» [21, с. 10–11].

Надання якісної професійної освіти можливо шляхом «розроблення державних стандартів з нових робітничих професій, оновлення чинних державних стандартів, налагодження взаємодії держави та суб’єктів підприємницької діяльності. Все це сприяє створенню сучасної системи підготовки кваліфікованих кадрів, здатних до постійного вдосконалення фахової майстерності і до змін видів професійної діяльності» [22, с. 79], а отже – ефективному розвитку системи ПТО на державному і регіональному рівнях. Безсумнівно, ключова роль у цьому процесі належить державі. Так, на поточний 2019 рік державою виділено на модернізацію закладів освіти 50 млн. грн., за які на базі 45 професійних училищ створять навчально-практичні центри (далі – НПЦ), де учні працюватимуть із сучасною технікою та матеріалами. Відповідна субвенція на місця була розподілена Урядом України 10 квітня 2019 року [23]. Модернізація системи ПТО надасть можливість привести підготовку кваліфікованих робітників до потреб регіонального ринку праці, що можливо лише шляхом створення багатопрофільного навчального закладу професійної освіти. Це дозволить оптимізувати мережу освітніх закладів професійної (професійно-технічної) освіти, забезпечити якісну підготовку робітничих кадрів згідно з потребами регіонального ринку праці.

До основних напрямів модернізації змісту професійно-технічної освіти можна віднести такі: створення навчально-практичних центрів (НПЦ) із сучасним обладнанням для навчання за найбільш гостродефіцитними професіями; підвищення професіоналізму педагогів та майстрів виробничого навчання;

розвиток навчально-матеріальної бази закладів професійної (професійно-технічної) освіти [24, с. 347]. Міністр освіти і науки України підкреслила, що «НПЦ є важливою платформою для підготовки учнів, де вони вчаться працювати із сучасними матеріалами, обладнанням та технологіями», «центри відкривають додаткові можливості для самих закладів професії, які, наприклад, можуть залучати додаткові кошти, організовуючи курси підвищення кваліфікації, навчання дорослих» [23].

У таблиці 1 представлено кількість НПЦ ПТНЗ України за профілями, на базі яких може здійснюватись стажування майстрів виробничого навчання, педагогів професійного навчання

та викладачів професійно-теоретичної підготовки ПТНЗ (згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 23 жовтня 2014 р. №1199, від 14 липня 2016 р. № 1066) [25].

За даними таблиці 1 можемо зробити висновок, що НПЦ ПТНЗ є в кожному регіоні, за їх кількістю лідерами виступають Сумська й Чернігівська області – 8 НПЦ ПТНЗ; друге місце посідають Вінницька й Хмельницька області – 7 НПЦ ПТНЗ; третє місце – Івано-Франківська та м. Київ – 6 НПЦ ПТНЗ.

Висновки. Отже, державне управління розвитком системи професійної (професійно-технічної) освіти на державному та регіональному рівнях має такі особливості:

Таблиця 1

Кількість НПЦ ПТНЗ України за профілями

№ п/п	Область	Профілі, кількість НПЦ ПТНЗ										
		Аграрний	Будівельний	Сфера послуг	Громадське харчування	Деревообробка	Зв'язок	Транспорт	Лісове господарство	Машинобудівний	Професійно-педагогічний	Загальна кількість
1.	Вінницька	3	2	1	1	-	-	-	-	-	-	7
2.	Волинська	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2
3.	Дніпропетровська	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	3
4.	Донецька	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
5.	Житомирська	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	3
6.	Закарпатська	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-	4
7.	Запорізька	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	4
8.	Івано-Франківська	-	3	1	1	-	-	1	-	-	-	6
9.	Кіровоградська	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10.	м. Київ	-	2	1	-	-	1	1	-	-	1	6
11.	Київська	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
12.	Львівська	-	2	1	2	-	-	-	-	-	-	5
13.	Миколаївська	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	3
14.	Одеська	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
15.	Полтавська	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2
16.	Сумська	1	2	1	1	1	-	1	-	1	-	8
17.	Тернопільська	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3
18.	Харківська	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	4
19.	Херсонська	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2
20.	Хмельницька	-	1	3	-	-	-	-	-	2	1	7
21.	Черкаська	1	2	-	1	-	-	1	-	-	-	5
22.	Чернівецька	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	3
23.	Чернігівська	1	2	2	1	-	-	1	1	-	-	8

По-перше, державі належить ключова роль у розробленні стратегії розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти; впровадженні нових, адекватних змін в економічній системі, механізмів фінансування та матеріально-технічного її забезпечення; формуванні переліку стратегічних (загальнодержавного значення) професій, підготовка за якими здійснюється і фінансуються з державного бюджету, адже держава виконує подвійну функцію: є замовником і постачальником робітничих кадрів.

По-друге, ефективне управління розвитком системи професійної (професійно-технічної) освіти на регіональному рівні можливо за умови створення багатопрофільних навчальних закладів, що дозволить оптимізувати мережу освітніх закладів професійної (професійно-технічної) освіти, забезпечити якісну підготовку робітничих кадрів згідно з потребами регіонального ринку праці; створення Регіонального центру моніторингу і прогнозування регіонального ринку праці.

По-третє, управління розвитком системи професійної (професійно-технічної) освіти буде ефективним за умови взаємодії органів державної влади з органами громадського самоврядування, які мають право вносити пропозиції щодо формування державної освітньої політики, а також вирішувати питання навчально-виховної, методичної, фінансово-економічної діяльності навчальних закладів у межах визначених чинним законодавством повноважень.

Перспективним напрямом щодо порушеної проблематики вважаємо розгляд механізму формування ефективного замовлення на підготовку робітничих кадрів на рівні регіону.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року : розпорядження від 12 червня 2019 р. № 419-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pro-shvalennya-konceptsiyi-realizaciyi-derzhavnoyi-politiki-u-sferi-profesijnnoy-profesijno-tehnichnoyi-osviti-suchasna-profesijna-profesijno-tehnichna-osvita-na-period-do-2027-roku-i120619>.
2. Коробко Л.І. Державне регулювання системи професійно-технічної освіти в Україні : автореф. дис. ... к. наук з держ. упр. : 25.00.02 – «Механізми державного управління» / Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2008. 37 с.
3. Кухарчук П.М. Державно-громадське управління системою професійно-технічної освіти в Україні (регіональний аспект) : автореф. дис. ... к. держ. упр. : 25.00.02 – «Механізми державного управління». Київ, 2009. 23 с.
4. Мазак А.В. Управління освітньою галуззю в умовах становлення громадянського суспільства в Україні: регіональний аспект : автореф. дис. ... к. держ. упр. : 25.00.02 – «Механізми державного управління». Київ, 2005. 22 с.
5. Найда І.В. Механізми державного регулювання у сфері працевлаштування молодих спеціалістів : автореф. дис. ... к. наук з держ. упр. : 25.00.02 – «Механізми державного управління» / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Київ, 2015. 20 с.
6. Nor lisa Sulaiman, Kahirol Mohd Salleh. "The development of technical and vocational education and training (tv et) profiling for workforce management in Malaysia: Ensuring the validity and reliability of tv et data" *Man In India*. No. 96 (9). P. 2825–2835.
7. Munastiwi E. The Management Model of Vocational Education Quality Assurance Using "Holistic Skills Education (Holsked)". *Procedia – Social and Behavioral Sciences*. 204 (2015). 218-230.
8. Легенький М.І. Адміністративно-правові засади формування та реалізації державної політики у сфері освіти : дис. д. юрид. наук : 12.00.07 – «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2018. 513 с.
9. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України; ред. кол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заст. голови), А.М. Гуржій (заст. голови), О.Я. Савченко (заст. голови) ; за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2016. 448 с.
10. Сапельнікова Н.Л., Решетова Г.І. Професійна освіта та професійна орієнтація як інструмент прогнозування та регулювання ринку праці. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 9. С. 919–926.
11. Красняков Є.В. Державна політика в галузі освіти в Україні: теоретико-історичний аспект : автореф. дис. ... к. наук з держ. упр. : 25.00.01 – «Теорія та історія державного управління». Київ, 2012. 21 с.
12. Державне управління у сфері освіти: глосарій з дисциплін магістерської програми за спеціальністю «Державне управління в сфері освіти» ; авт. кол. : Н.Г. Протасова, В.І. Луговий, Ю.О. Молчанова та ін. ; за заг. ред. Н.Г. Протасової. Київ : НАДУ, 2013. 48 с.
13. Крисюк С.В. Державне управління освітою : навч. посіб. для слухачів, асп., докторантів спец. «Державне управління освітою». Київ : НАДУ, 2009. 220 с.
14. Про затвердження Примірного положення про відділ (управління) освіти виконавчого комітету міської ради : Наказ Міністерства науки і освіти України від 1 квітня 2003 р. № 192. URL: <http://uazakon.com/document/fpart96/idx96450.htm>.
15. Мороз В.М. Державне управління розвитком трудового потенціалу України : дис. ... д. наук з держ. упр. : 25.00.02 – «Механізми державного управління» / Класичний приватний університет. Запоріжжя, 2013.
16. Три слони професійно-технічної освіти. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1329-tri-slони-profesijno-tekhnichnoyi-osviti>.

17. Система професійно-технічної освіти модернізується для потреб регіонального ринку праці. URL: <https://www.zoda.gov.ua/news/45822/sistema-profesiyno-tehnichnoji-osviti-modernizujetsya-dlya-potreb-regionalnogo-rinku-pratsi.html>.

18. Проект «Розробка методології та математичної моделі для прогнозування перспективних потреб в освіченій та висококваліфікованій робочій силі в Україні». URL: http://www.ipq.org.ua/upload/files/files/03_Novyny/2015.07.22_LMF_anticipation/Lisogor_Presentation_22_07_2015.pdf.

19. Долішній М.І. Регіональна політика на рубежі ХХ – ХХІ століть: нові пріоритети. Київ : Наукова думка, 2006. 515 с.

20. Рашитова М.К. Проблеми впровадження державно-громадського управління освітою та шляхи їх розв'язання в Україні. URL: <http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2010-01/10rnksru.pdf>.

21. Петренко Л.М., Козак А.Р., Коваленко С.П. Професійна освіта і навчання в Україні: сучасні тех-

нології управління : методичний посібник / за заг. ред. Л.М. Петренко. Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2011. 152 с.

22. Грень Л.М. Державне управління розвитком професійно-технічної освіти: аналіз тематичного спрямування наукової літератури. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 5. С. 79–84.

23. В Україні створять ще 45 НПЦ у закладах професійної освіти – Уряд розподілив на місця передбачені на це 50 млн гривень. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/v-ukrayini-stvoryat-she-45-npc-u-zakladah-profesijnoyi-osviti-uryad-rozpodiliv-na-miscya-peredbacheni-na-ce-50-mln-griven>.

24. Грень Л.М. Роль і місце держави у модернізації закладів професійної (професійно-технічної) освіти. *Актуальні проблеми економіки, управління та фінансів* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Дніпро, 19 квітня 2019 р. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 372 с. С. 347–348.

25. Перелік НПЦ ПТНЗ України за профілями. URL: <https://wp.nmc-pto.rv.ua/navch-pract-centers>.